

บัตรเนื้อหาที่ 1.1

ความหมายของงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย เป็นงานที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ จากการประดิษฐ์ที่กระทำสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ช่วยให้เกิดความชำนาญและเรียนรู้ที่จะเลือกสรรวัตถุดิบตลอดจนปรับปรุงรูปแบบของชิ้นงานให้มีความประณีต สวยงาม และสนองต่อการใช้ประโยชน์มากขึ้น เป็นมรดกของไทยที่ควรอนุรักษ์

ประเภทของงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

การแบ่งประเภทของงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย สามารถแบ่งได้หลายวิธี ดังนี้
งานประดิษฐ์ที่แบ่งตามวิธีการประดิษฐ์

1. งานปั้น

เป็นงานประดิษฐ์ด้วยฝีมือสามารถทำจากวัสดุได้หลายชนิด เช่น ดินเหนียว ดินสังเคราะห์ แป้งขนมปัง แป้งข้าวเหนียว เป็นต้น งานประดิษฐ์ประเภทนี้ ได้แก่ งานเครื่องปั้นดินเผา งานปั้นตุ๊กตาชาววัง งานปั้นดอกไม้ งานปั้นอาหารไทย เป็นต้น

งานเครื่องปั้นดินเผา

งานปั้นดอกไม้

งานปั้นอาหารไทย

2. งานแกะสลัก

เป็นการแกะสลักลวดลายบนวัสดุต่าง ๆ เช่น ไม้ ผักและผลไม้ วัสดุเนื้ออ่อนต่าง ๆ งานประติมากรรมประเภทนี้ ได้แก่ การแกะสลักไม้เป็นบานประตู การแกะสลักไม้เป็นภาพสัตว์หรือเรื่องราวในวรรณคดีไทย ประดับฝาผนัง การแกะสลักผักสดและผลไม้เป็นดอกไม้ ภาชนะหรือสัตว์ตกแต่งอาหาร

งานแกะสลักผักและผลไม้

3. งานจักสาน

เป็นงานประติมากรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์คิดวิธีการต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อสร้างเครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีการสอดขัดและสานของวัสดุที่เป็นเส้น วัสดุที่นิยมนำมาสาน เช่น ไม้ไผ่ หวาย งานประติมากรรมประเภทนี้ ได้แก่ กระบุง ตะกร้า หมวก กอบ ปลาตะเพียน เป็นต้น

งานจักสาน

4. งานเย็บ

เป็นงานประดิษฐ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย วัสดุที่นำมาประดิษฐ์โดยใช้วิธีการเย็บ เช่น ผ้า ไบตอง งานประดิษฐ์ประเภทนี้ ได้แก่ กระทงไบตอง ถาดไบตอง การประดิษฐ์หมอนอิง ตุ๊กตาผ้า เป็นต้น

การประดิษฐ์หมอนอิง

ตุ๊กตาผ้า

5. การปัก

เป็นงานประดิษฐ์ที่ใช้ความประณีตละเอียดเย็บในการประดิษฐ์ โดยมากมักนิยมนำวัสดุต่างๆ มาปักบนผ้า งานประดิษฐ์ประเภทนี้ ได้แก่ การปักคั่น การปักลูกปัก การปักเลื่อม เป็นต้น

การปักคั่น

การปักลูกปัก

6. การร้อย

เป็นงานประดิษฐ์ที่นำวัสดุ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ หรือวัสดุอื่นมาเรียงร้อยให้เป็นชิ้นงาน งานประดิษฐ์ประเภทนี้ ได้แก่ การร้อยมาลัยแบบต่างๆ การร้อยตาข่าย การร้อยอุบะ การร้อยลูกปัดเป็นเครื่องแขวนไทย เป็นต้น

การร้อยมาลัย

การร้อยอุบะ

งานประดิษฐ์ที่แบ่งตามวัสดุที่นำมาประดิษฐ์

1. งานไม้ เช่น งานจักสานไม้ไผ่หรือจากหวาย งานไม้แกะสลัก ผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล เป็นต้น

งานแกะสลักไม้

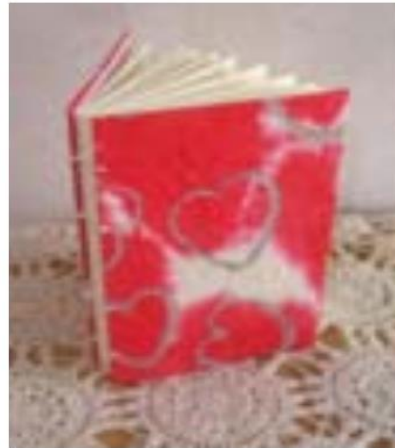

ผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล

2. งานกระดาษ เช่น หัวโขน ดอกไม้กระดาษสา สมุดบันทึกจากกระดาษสา เป็นต้น

ดอกไม้กระดาษสา

สมุดบันทึกกระดาษสา

3. งานดอกไม้สด เช่น มาลัยแบบต่างๆ พานพุ่ม เครื่องแขวนไทย ตาข่าย อุบะ เป็นต้น

พานพุ่ม

เครื่องแขวนไทย

4. งานใบตอง เช่น ถาดใบตอง กระถางใบตอง บายศรี กระเช้าใบตอง เป็นต้น

บายศรี

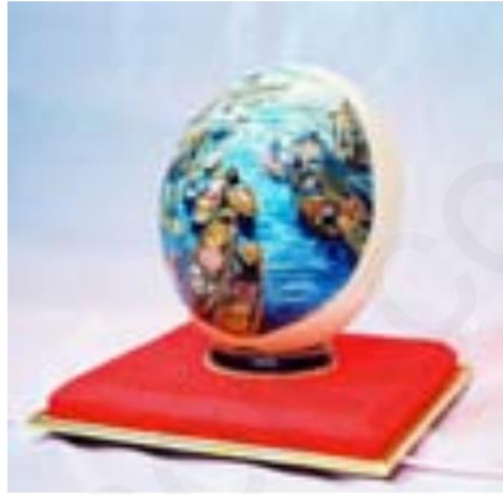

กระถางใบตอง

5. งานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้หรือเศษวัสดุ เป็นการนำเอาเศษวัสดุหรือวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นชิ้นงาน เช่น การเขียนลายไทยบนกระดองปู หรือเขียนลายบนเปลือกไข่ เป็นต้น

การเขียนลายไทยบนกระดองปู

การเขียนลายบนเปลือกไข่

6. งานประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ เช่น งานประดิษฐ์จากใบลาน การนำเมล็ดพืชมาประดิษฐ์เป็นชิ้นงาน เป็นต้น

หมวกใบลาน

งานประดิษฐ์จากเมล็ดพืช

งานประดิษฐ์ที่แบ่งตามลักษณะการใช้งาน

1. งานประดิษฐ์ประเภทของใช้ เป็นการประดิษฐ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น ตะกร้า กระบุง กระจาด ตลับใส่เครื่องประดับ เป็นต้น

ตะกร้า

กระจาด

2. งานประดิษฐ์ประเภทของประดับตกแต่ง เป็นการประดิษฐ์เพื่อตกแต่งให้เกิดความสวยงาม เช่น เครื่องแขวนไทย ไม้แกะสลักประดับฝาผนัง เป็นต้น

เครื่องแขวนไทย

ไม้แกะสลักประดับฝาผนัง

3. งานประดิษฐ์ประเภทของเล่น เป็นการประดิษฐ์เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมที่สนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ปลาตะเพียน ตุ๊กตา ม้าก้านกล้วย เป็นต้น

ปลาตะเพียน

ตุ๊กตา

ม้าก้านกล้วย

ประโยชน์ของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์นั้นมีประโยชน์มากมาย ทั้งในชีวิตประจำวัน ในโอกาสพิเศษ และในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ตลอดจนช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

1. ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้แก่ งานประดิษฐ์ถ้วยชาม โดยการปั้นจากดินเหนียวที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ การประดิษฐ์ภาชนะใส่ขนมและอาหารจากใบตอง การจักสานภาชนะเครื่องใช้ในครัวเรือน

การประดิษฐ์ภาชนะใส่ขนมและอาหารจากใบตอง

การจักสานภาชนะเครื่องใช้ในครัวเรือน

2. ประโยชน์ในโอกาสพิเศษ

2.1 งานสำคัญ ได้แก่ วันคล้ายวันเกิด วันขึ้นบ้านใหม่ วันประสบความสำเร็จ อาจจะประดิษฐ์ดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง เพื่อแสดงความยินดี หรือประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้เป็นสื่อแสดงถึงความตั้งใจที่ผู้ให้บรรจงประดิษฐ์

ดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อแสดงความยินดีในโอกาสพิเศษ

การประดิษฐ์ดอกไม้สดเพื่อแสดงความยินดีในโอกาสพิเศษ

2.2 งานประเพณี งานประเพณีของชาวไทยที่นิยมประดิษฐ์ผลงานเพื่อใช้เป็นงานประเพณี เช่น งานประดิษฐ์พานขันหมาก เพื่อใช้ในงานแต่งงาน การประดิษฐ์พานรูปเทียนแพ ที่คลุมไทรบายศรีเพื่อใช้ในงานบวช การประดิษฐ์กระทงเพื่อใช้ในวันลอยกระทง

พานขันหมาก เพื่อใช้ในงานแต่งงาน

พานรูปเทียนแพ

2.3 งานพิธีทางศาสนา เช่น การตักบาตร ทำภาชนะใส่อาหารเพื่อถวายพระ การทำพานดอกไม้สด การประดิษฐ์ดอกไม้ จัดแจกันถวายพระ

พานดอกไม้สด

3. ประโยชน์ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย งานประดิษฐ์ที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษ ล้วนแต่เป็นผลงานที่ประณีตเป็นมรดกแขนงหนึ่งที่ บ่งบอกความเป็นไทย เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสวยงามและมีความวิจิตร ที่ไม่มีชาติใด ในโลกเหมือน

4. เป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง การประดิษฐ์งานที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ถ้ามีใจรักจะสามารถ สร้างเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรองได้

อาชีพขายดอกไม้ประดิษฐ์

ความสำคัญของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ ของตกแต่ง เป็นงานที่ผู้ทำได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์นำวัสดุ และเศษวัสดุต่างๆ มาผลิตเป็นผลงานที่มีประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกัน เราจึงมีสิ่งของเครื่องใช้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย

ผลงานที่ได้จากงานประดิษฐ์ นอกจากนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังสามารถนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวอีกด้วย

หลักปฏิบัติเบื้องต้นในงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์มีหลักปฏิบัติเบื้องต้น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ศึกษารูปแบบผลงานที่มีอยู่แล้ว จากนั้นทำตามแบบผลงานนั้น

ระดับที่ 2 คิดออกแบบดัดแปลงจากผลงานชิ้นเดิมให้เป็นผลงานชิ้นใหม่โดยเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์

ระดับที่ 3 คิดออกแบบและประดิษฐ์ผลงานใหม่ด้วยตนเอง

บัตรเนื้อหาที่ 1.2
เรื่อง กระบวนการของงานประดิษฐ์

กระบวนการของงานประดิษฐ์ งานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้มีขั้นตอนดังนี้

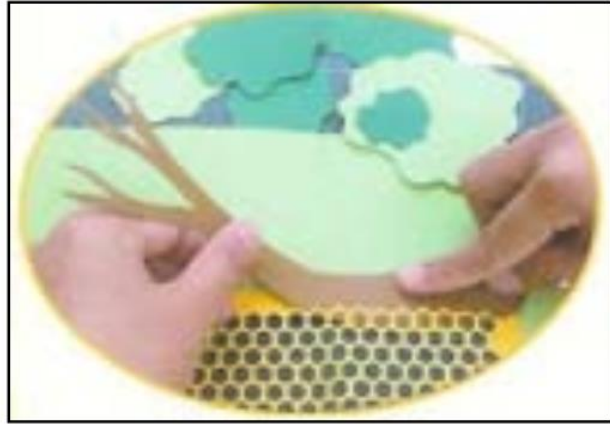
1. ศึกษารูปแบบและวิธีการประดิษฐ์ผลงานที่มีอยู่แล้ว

2. ออกแบบผลงานใหม่ กำหนดวัสดุอุปกรณ์และวิธีการประดิษฐ์

3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์

4. ประดิษฐ์ผลงานตามที่ออกแบบไว้

5. ประเมินผลงาน ถ้ามีข้อบกพร่องให้ปรับปรุงแก้ไข

6. จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ และทำความสะอาดบริเวณที่ใช้งานให้เรียบร้อย

บัตรภาพ ชนิดของวัสดุท้องถิ่น

ชนิดของวัสดุที่มีในท้องถิ่น

ภาพต้นไผ่

ภาพต้นมะพร้าว

ภาพต้นกล้วย

ภาพต้นกก

ภาพต้นหวาย

ภาพย่านลิเภา

ภาพต้นลาน

ภาพเปลือกหอย

บัตรกิจกรรมที่ 1.1

ชื่อ.....สกุล.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาจากบัตรเนื้อหาที่ 1.1 เรื่อง งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย แล้ว
บันทึกลงในใบบัตรกิจกรรมที่ 1.1 (10 คะแนน)

1. งานประดิษฐ์ หมายถึง (1 คะแนน)

.....
.....

2. ความสำคัญ คุณค่าของงานประดิษฐ์ มีประโยชน์อย่างไร (3 คะแนน)

.....
.....
.....
.....
.....

3. งานประดิษฐ์มีกี่ประเภทอะไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

4. งานประดิษฐ์ที่เน้นเอกลักษณ์ไทย หมายถึง (1 คะแนน)

.....

5. การจัดแบ่งตามชนิดของวัสดุที่นำมาประดิษฐ์มีอะไรบ้าง (2 คะแนน)

.....
.....
.....

6. การจัดแบ่งตามลักษณะการนำไปใช้มีอะไรบ้าง (2 คะแนน)

.....
.....
.....